We interrupt for the *Shabbos* meals - מפסיקין לשבתות

Overview

The ברייתא teaches that according to ר' יהודה if one was eating a meal on Friday afternoon, and it became שבת, one must interrupt the meal. תוספת explains what form did this interruption take.

פירוש בעקירת שולחן[1] כדמוכח בסמוך[2] והיינו שמברך ברכת המזון -

The explanation of מפסיקין is that we interrupt the meal **by removing the table, as is evident shortly, meaning that we recite ברהמ"ז -**

כדתניא לקמן (שם[3], ע"ב) ראשון אומר עליו ברכת המזון -

As the ברייתא **taught later; on the first** cup **he recites ברהמ"ז -**

והיו רגילין לסלק השולחן לפני ברכת המזון -

And it was customary to remove the table before ברהמ"ז -

כדאמר בפרק [כיצד מברכין] (ברכות דף מב,א) סילק אסור מלאכול[4] -

As ר' זירא **stated in [פרק כיצד מברכין], 'when** the table **is removed it is forbidden to** continue **eating' -**

ולכך קאמר בסמוך[5] דבעי לרבי יהודה עקירת שולחן -

So therefore, the גמרא **shortly states that ר"י requires עקירת שלחן** for the הפסקה -

---

[1] In those days people ate reclining on couches, and had a small table placed before them, on which the food was served. This table was removed when the meal was over. תוספות is seemingly saying that the הפסקה was not merely an intermission, but rather a complete cessation of the previous meal (עקירת שלחן וברהמ"ז), and the beginning of a new שבת meal. See 'Thinking it over'.

[2] תוספות may be referring to the גמרא on ב,ק where it states (לא למפה) מאי מפסיקין לאו לעקירת שלחן. The גמרא cited ר"י אמר that the הלכה is neither like ר"י (that מפסיקין) nor ר"י (that we continue eating), but rather פורס מפה ומקדש שמואל (which is sort of a compromise). The גמרא asked "but did we not learn that 'just as we interrupt for קידוש we interrupt for הבדלה'; presumably this means עקירת שלחן, etc." We see that there are two types of interruption, עקירת שלחן and פורס מפה. We saw that ר"י אמר שמואל stated that the הלכה is not like ר"י (who is strict) and not like ר"י (who is lenient), but rather פורס מפה, this indicates that ר' יהודה (who is strict) maintains עקירת שלחן. See footnote # 5. תוספות wants to prove that מפסיקין means ברהמ"ז. Therefore, תוספות first proves from this גמרא that מפסיקין (of ר' יהודה) means עקירת שלחן. Once we know that מפסיקין means עקירת שלחן we can derive from other גמרות that עקירת שלחן means ברהמ"ז as well.

[3] תנו רבנן בני חבורה שהיו מסובין וקדש עליהן היום מביאין לו כוס של יין ואומר עליו קדושת היום ושני דף קב,א. We cite the גמרא there; לשון אחר who writes, ד"ה ת"ר there רשב"ם. See the אומר עליו ברכת המזון דברי רבי יהודה ר' יוסי אומר אוכל והולך עד שתחשך. Presumably תוספות is now following this גרסינן ראשון אומר עליו ברכת המזון שני אומר עליו קידוש היום of the ל"א רשב"ם. [תוספות seemingly cannot be referring to the גמרא on the ע"ב which states ר' יוסי, not ר' יהודה. See ראשון גמרו כוס ראשון מברך עליו ברהמ"ז וכו', for that is according to תוס' קב,ב ד"ה ה"ג ראשון]

[4] By removing the table this indicates that there is no longer any intention of continuing to eat. Therefore, the ברכה which was made earlier cannot apply to any food we may want to eat now. It would be necessary to make a new ברכה (of המוציא [and נט"י]) again.

[5] See footnote # 2. תוספות is explaining how indeed did the גמרא know that by מפסיקין he meant עקירת שלחן. The answer is that since later it states ראשון מברך ברהמ"ז (see footnote # 3) that is the equivalent of עקירת שלחן as תוס' just explained.

ולספרים דגרסי לקמן[6] ראשון אומר עליו קידוש היום ושני ברכת המזון -

And (even) **according to the texts which read later, 'on the first cup he recited the קידוש of the day and** on **the second** he recites **ברהמ"ז' -**

היו עוקרין את השולחן לפני קידוש כדי להפסיק -

They would still **remove the table before קידוש in order to interrupt** the meal -

אלא[7] שהקידוש עושה קודם לפי שאסור לשתות כוס של ברכת המזון בלא קידוש[8] -

But they made קידוש before ברהמ"ז, **since it is forbidden to drink** from **the cup of ברהמ"ז without קידוש,** therefore they made קידוש right after עקירת השלחן -

דעל כרחך עקירת שולחן אינו בין קידוש לברכת המזון -

for perforce the עקירת השלחן did not take place **between קידוש and ברהמ"ז -**

מדקאמר פורס מפה ומקדש ופריסת המפה היא במקום עקירת שולחן[9] לרבי יהודה:

Since ר"י אמר שמואל **ruled that he spreads out a cloth and makes קידוש; this spreading of the cloth is instead of the עקירת שלחן of ר' יהודה.**

Summary

מפסיקין means עקירת שלחן and ברהמ"ז. Even if קידוש is made first, it is merely so that one may drink from the כוס ברהמ"ז.

Thinking it over

תוספות begins by saying, 'פירוש בעקירת שלחן'.[10] Usually, the term פירוש indicates that תוספות is rejecting another explanation. Which explanation of מפסיקין is תוספות rejecting?

---

[6] See footnote # 3.

[7] תוספות responds to the question since it is necessary to stop the meal, why would they make קידוש before ברהמ"ז, since ברהמ"ז is the strongest indicator that the meal is over, why make קידוש first (which is an introduction to the following שבת meal), instead of ברהמ"ז first?.

[8] Once שבת begins, one is not permitted to eat or drink until he makes קידוש. One drinks from the כוס of ברהמ"ז at the end of ברהמ"ז. Therefore, it is necessary to make קידוש first (the קידוש is also part of the הפסק).

[9] Therefore, just as the פריסת מפה took place before קידוש, similarly according to ר' יהודה the עקירת שלחן takes place before קידוש.

[10] See footnote # 1.